

Η ΞΗΡΑΣΙΑ ΑΠΕΙΛΕΙ, ΕΜΕΙΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΜΑΣΤΕ;

του Γιώργου Τσακίρη *

Οι ανακοινώσεις των διεθνών οργανισμών και των επιστημονικών οργανώσεων για τις κλιματικές αλλαγές, αλλά και η διαφαινόμενη ξηρασία της χρονιάς που διανύουμε έχουν βοηθήσει ώστε το θέμα να συζητείται ευρέως στα ηλεκτρονικά και τα έντυπα μέσα.

Αυτό που θα πρεπε να ξεκαθαριστεί από την αρχή είναι ότι η φετεινή ξηρασία εντάσσεται στη διακύμανση του κλίματος που έχει υγρά και ξηρά έτη. Συνεπώς, δεν συνδέεται απόλυτα με τις κλιματικές αλλαγές και το φαινόμενο του θερμοκηπίου για το οποίο γίνονται οι αναφορές των διεθνών οργανισμών.

Ως ξηρασία ορίζουμε τη μειωμένη διαθεσιμότητα νερού για αρκετό χρόνο και σε μεγάλη γεωγραφικά έκταση, σε σχέση με τις κανονικές συνθήκες μιας περιοχής. Με τη αξιοποίηση των δεικτών ξηρασίας που χρησιμοποιεί το Κέντρο Εκτίμησης Φυσικών Κινδύνων του ΕΜΠ που βασίζονται στη βροχόπτωση, τη θερμοκρασία και άλλες παραμέτρους, παρακολουθείται η κατάσταση ξηρασίας σε μηνιαία βάση σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας. Με βάση την τελευταία εκτίμηση (Οκτ-Φεβ), η κατάσταση ξηρασίας στις τέσσερις περιοχές που έχουν επιλεγεί, είναι έντονη για τη Θεσσαλία και την Ανατολική Στερεά, μέτρια για τις Κυκλάδες και ήπια για την Ανατολική Κρήτη.

Ο κίνδυνος της λειψυδρίας (ζήτηση νερού μεγαλύτερη της προσφοράς) είναι ορατός στις παραπάνω περιοχές (εκτός ίσως της Κρήτης) για τη χρονιά αυτή, σε όλα τα υδατικά συστήματα που η ρύθμισή τους είναι ετήσιας βάσης (δηλαδή ότι νερό μαζεύεται το χειμώνα, καταναλώνεται την ίδια χρονιά). Στα συστήματα υπερετήσιας ρύθμισης (δηλαδή σε αυτά που εξασφαλίζονται αποθέματα για περισσότερο από ένα χρόνο), όπως το σύστημα της Αθήνας για παράδειγμα, το κρίσιμο είναι το επόμενο έτος.

Άμεσα προκύπτει το ερώτημα τι πρέπει να κάνουμε δεδομένου ότι σε λίγο οριστικοποιείται η εκτίμηση της κατάστασης. Δυστυχώς η χώρα δεν έχει εκπονήσει **σχέδια προετοιμασίας** για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων ανα περιοχή ώστε τόσο σε στρατηγικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο να μπορεί να προτείνει έργα και μέτρα που να διακρίνονται για τον ορθολογισμό τους, να είναι συντονισμένα, κλιμακωτής εφαρμογής, και να δημιουργούν τις αναγκαίες συνθήκες για την εξασφάλιση της αναγκαίας συναίνεσης του κοινού.

Ένα σχέδιο προετοιμασίας για την αντιμετώπιση της ξηρασίας εκτός της τεχνοκρατικής ανάλυσης για την επικινδυνότητα του φαινομένου που αναφέρεται σε κάθε περιοχή, πρέπει να περιλαμβάνει και την απαιτούμενη οργάνωση, αλλά και ένα αυστηρό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του σχεδίου.

Μέτρα χωρίς συγκεκριμένη κατεύθυνση, γενικά και εμπειρικά, χωρίς ανάλυση της αποτελεσματικότητάς τους, του χρόνου και του τρόπου εφαρμογής και ελέγχου τους, μόνο καλές προθέσεις μπορούν να υποδηλώσουν ή στη χειρότερη περίπτωση να λειτουργήσουν επικοινωνιακά ώστε απλώς να δείξουν ότι κάτι κάνουμε!

* Ο Καθηγητής Γιώργος Τσακίρης είναι Διευθυντής του Κέντρου Εκτίμησης Φυσικών Κινδύνων και Προληπτικού Σχεδιασμού του ΕΜΠ και Διευθυντής του Εργαστηρίου Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Διαχείρισης Υδατικών Πόρων του ΕΜΠ.